

Категорія справи № 539/132/18: Цивільні справи (до 01.01.2019); Окреме провадження; Справи, що виникають із сімейних правовідносин.

Надіслано судом: не визначено. Зареєстровано: 27.01.2019. Оприлюднено: 30.01.2019.

Дата набрання законної сили: 14.01.2019

Номер судового провадження: 61-22098св18

Верховний
Суд

Постанова

Іменем України

14 січня 2019 року

м. Київ

справа № 539/132/18

провадження № 61-22098св18

Верховний Суд у складі колегії суддів Другої судової палати Касаційного цивільного суду: Курило В. П. (суддя-доповідач), Коротуна В. М.,

Червинської М. Є.,

учасники справи:

заявник - ОСОБА_4,

заінтересована особа - ОСОБА_5,

розглянув у попередньому судовому засіданні у порядку письмового провадження касаційну скаргу ОСОБА_4 на рішення Лубенського міськрайонного суду Полтавської області від 26 січня 2018 року у складі судді Івашенка Ю. А. та постанову апеляційного суду Полтавської області від 29 березня 2018 року у складі колегії суддів: Хіль Л. М.,

Абрамова П. С., Карпушина Г. Л.,

ВСТАНОВИВ:

У січні 2018 року ОСОБА_4 звернувся до суду із заявою про видачу обмежувального припису.

Заява мотивована тим, що ОСОБА_4 з 2007 року по 2011 рік перебував у шлюбі з ОСОБА_5. За час перебування сторін у шлюбі, у них, ІНФОРМАЦІЯ_1 року народилась донька ОСОБА_8, яка після розірвання шлюбу залишилась проживати разом із матір'ю.

Колишня дружина - ОСОБА_5, систематично перешкоджає реалізації прав ОСОБА_4 на виконання обов'язків щодо виховання дитини. З даного приводу він був змушений звертатися до органів опіки та піклування, Національної поліції, суду.

Після встановлення графіку відвідування дитини за місцем проживання матері, остання неодноразово порушувала його права на спілкування з донькою, а саме: вивозила дитину з дому, забороняла їй спілкуватися з ним по телефону.

ОСОБА_5 нехтує рівністю прав та обов'язків дитини щодо обох батьків, обмежує право дитини на спілкування з батьком, а тому вважав, що її діяння підпадають під визначення домашнього насильства, а саме умисне вчинення діянь психологічного характеру, що вчиняються в сім'ї чи в межах місця проживання, або між колишнім подружжям, направленим на обмеження волевиявлення особи, позбавлення передбачених законом прав, що спричинили емоційну невпевненість, нездатність захистити себе, внаслідок чого завдана чи могла бути завдана шкода психічному здоров'ю потерпілого.

У зв'язку з цим, ОСОБА_4, посилаючись на частину третю статті 26 Закону України «Про запобігання та протидію домашньому насильству», просив суд видати обмежувальний припис у вигляді зобов'язання ОСОБА_5 не чинити перешкод у спілкуванні ОСОБА_8 з батьком ОСОБА_4 та бабусею ОСОБА_9, в тому числі при користуванні дитиною з цією метою засобами зв'язку, що є особистою приватною власністю дитини, та направити ОСОБА_5 на проходження програми для кривдників строком на 1 рік. Про видачу обмежувального припису повідомити уповноважені підрозділи органів Національної поліції України для взяття ОСОБА_5 на профілактичний облік.

Рішенням Лубенського міськрайонного суду Полтавської області від 26 січня 2018 року у задоволенні заяви відмовлено.

Рішення суду мотивовано тим, що неможливість заявника побачитися з донькою 24 вересня 2016 року не є підставою для задоволення заяви. Матеріали справи не містять належних та допустимих доказів вчинення домашнього насильства ОСОБА_5. Місцевий суд зазначив, що в даному випадку заявником фактично оспорується дії ОСОБА_5 про вчинення нею перешкод у спілкуванні з дитиною, що не є підставою для застосування обмежувального припису.

Постановою апеляційного суду Полтавської області від 29 березня 2018 року апеляційну скаргу ОСОБА_4 залишено без задоволення.

Рішення Лубенського міськрайонного суду Полтавської області від 26 січня 2018 року залишено без змін.

Залишаючи без задоволення апеляційну скаргу ОСОБА_4, суд апеляційної інстанції погодився з висновком суду першої інстанції.

26 квітня 2018 року ОСОБА_4 подав до Верховного Суду касаційну скаргу, у якій просить скасувати рішення Лубенського міськрайонного суду Полтавської області від 26 січня 2018 року та постанову апеляційного суду Полтавської області від 29 березня 2018 року, та ухвалити нове рішення, яким заяву задовольнити, мотивуючи свої вимоги неправильним застосуванням судами норм матеріального та порушенням норм процесуального права.

Аргументи касаційної скарги зводяться до того, що висновки судів не відповідають обставинам справи, а саме що ОСОБА_5 забезпечує спілкування дитини з батьком значно більший час, ніж був визначений органами опіки та піклування. Судами не повно з'ясовано обставини, що мають значення для справи, а саме не враховано всі випадки перешкоджання з боку ОСОБА_5 в спілкуванні з дочкою. Судами невірно визначено правовідносини внаслідок неправильного тлумачення Закону України «Про запобігання та протидію домашньому насильству».

29 травня 2018 року ОСОБА_5 через засоби поштового зв'язку подала до Верховного Суду відзив, у якому просить касаційну скаргу ОСОБА_4 відхилити, а рішення Лубенського міськрайонного суду Полтавської області від 26 січня 2018 року та постанову апеляційного суду Полтавської області від 29 березня 2018 року залишити без змін.

31 травня 2018 року ОСОБА_4 подав до Верховного Суду відповідь на відзив, у якій просить відзив ОСОБА_5 на касаційну скаргу відхилити.

У травні 2018 року матеріали цивільної справи № 539/132/18 надійшли до Верховного Суду.

Перевіривши доводи касаційної скарги, врахувавши аргументи, викладені у відзиві на касаційну скаргу та, врахувавши аргументи наведені у відповіді на відзив, Верховний Суд дійшов висновку, що касаційна скарга підлягає залишенню без задоволення з огляду на наступне.

Положеннями частини другої статті 389 ЦПК України передбачено, що підставами касаційного оскарження є неправильне застосування судом норм матеріального права чи порушення норм процесуального права.

Вимогами частин першої та другої статті 400 ЦПК України визначено, що під час розгляду справи в касаційному порядку суд перевіряє в межах касаційної скарги правильність застосування судом першої або апеляційної інстанції норм матеріального чи процесуального права і не може встановлювати або (та) вважати доведеними обставини, що не були встановлені в рішенні чи відкинуті ним, вирішувати питання про достовірність або недостовірність того чи іншого доказу, про перевагу одних доказів над іншими. Суд касаційної інстанції перевіряє законність судових рішень лише в межах позовних вимог, заявлених у суді першої інстанції.

Оскаржувані судові рішення ухвалено з додержанням норм матеріального та процесуального права, а аргументи касаційної скарги висновків судів попередніх інстанцій не спростовують.

Судами попередніх інстанцій встановлено, що ОСОБА_4 з 2007 року по 2011 рік перебував у шлюбі з ОСОБА_5. За час перебування сторін у шлюбі, у них, ІНФОРМАЦІЯ_1 року народилась донька ОСОБА_8, яка після розірвання шлюбу залишилась проживати разом із матір'ю.

У зв'язку з недосягненням між батьками дівчинки згоди про участь батька у вихованні дитини виконавчим комітетом Лубенської міської ради 27 червня 2012 року за заявою ОСОБА_4 прийнято рішення № 169 яким визначено порядок побачень батька з малолітньою дитиною кожної суботи та неділі з

14 год. 00 хв. до 16 год. 00 хв. за місцем проживання матері ОСОБА_5

Під час розгляду справи в суді першої інстанції, сторони не заперечували, що не дивлячись на встановлені години спілкування батька з дитиною за місцем проживання матері та по 4 години на тиждень, ОСОБА_5 забезпечує спілкування батька із дитиною не за своїм місцем проживання, а в дні і години за взаємною домовленістю і, як наслідок, дитина періодично декілька днів перебуває за місцем проживання батька.

Звертаючись до суду з даною заявою, ОСОБА_4 зазначав, що про необхідність прийняття рішення про видачу обмежувального припису на підставі оцінки ризиків у зв'язку з тим, що малолітня донька є особою, яка зазнала домашнього насильства у формі психологічного тиску і такий психологічний тиск продовжується, що є загрозою для здоров'я дитини.

За змістом пункту 1 частини першої статті 350-2 ЦПК України заява про видачу обмежувального припису може бути подана особою, яка постраждала від домашнього насильства, або її представником - у випадках, визначених Законом України «Про запобігання та протидію домашньому насильству».

Частиною третьої статті 26 Закону України «Про запобігання та протидію домашньому насильству», на яку посиляється заявник у своїй заяві, вказано, що рішення про видачу обмежувального припису або про відмову у видачі обмежувального припису приймається на підставі оцінки ризиків.

Відповідно до пункту 3 та 14 частини першої статті 1 Закону України «Про запобігання та протидію домашньому насильству» домашнє насильство це діяння (дії або бездіяльність) фізичного, сексуального, психологічного або економічного насильства, що вчиняються в сім'ї чи в межах місця проживання або між родичами, або між колишнім чи теперішнім подружжям, або між іншими особами, які спільно проживають (проживали) однією сім'єю, але не перебувають (не перебували) у родинних відносинах чи у шлюбі між собою, незалежно від того, чи проживає (проживала) особа, яка вчинила домашнє насильство, у тому самому місці, що й постраждала особа, а також погрози вчинення таких діянь. Психологічне насильство це форма домашнього насильства, що включає словесні образи, погрози, у тому числі щодо третіх осіб, приниження, переслідування, залякування, інші діяння, спрямовані на обмеження волевиявлення особи, контроль у репродуктивній сфері, якщо такі дії або бездіяльність викликали у постраждалої особи побоювання за свою безпеку чи безпеку третіх осіб, спричинили емоційну невпевненість, нездатність захистити себе або завдали шкоди психічному здоров'ю особи.

За пунктом 9 частини першої статті 1 цього ж Закону, оцінка ризиків це оцінювання вірогідності продовження чи повторного вчинення домашнього насильства, настання тяжких або особливо тяжких наслідків його вчинення, а також смерті постраждалої особи.

Суди попередніх інстанцій на підставі належним чином оцінених доказів встановили, що ОСОБА_5 у жодному разі не є кривдником щодо своєї малолітньої дитини ОСОБА_8, жодного насильства у будь-якій формі вона не мала наміру вчиняти та не створює ризиків для шкоди її здоров'ю. Суди дійшли правильного висновку про відмову у задоволенні заяви за відсутністю доказів, що малолітня донька є особою,

яка зазнала домашнього насильства у формі психологічного тиску зі сторони матері ОСОБА_5 чи загрози вчинення такого психологічного тиску.

Аргументи касаційної скарги не спростовують правильність висновків судів попередніх інстанцій, якими у повному обсязі з'ясовані права та обов'язки сторін, обставини справи, доводи сторін перевірені та їм дана належна оцінка, а зводяться до оцінки доказів, що відповідно до приписів статті 400 ЦПК України виходить за межі повноважень суду касаційної інстанції.

Європейський суд з прав людини вказав, що пункт 1 статті 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод зобов'язує суди давати обґрунтування своїх рішень, але це не може сприйматись як вимога надавати детальну відповідь на кожен аргумент. Межі цього обов'язку можуть бути різними в залежності від характеру рішення. Крім того, необхідно брати до уваги, між іншим, різноманітність аргументів, які сторона може представити в суд, та відмінності, які існують у державах-учасниках, з огляду на положення законодавства, традиції, юридичні висновки, викладення та формулювання рішень. Таким чином, питання, чи виконав суд свій обов'язок щодо подання обґрунтування, що випливає зі статті 6 Конвенції, може бути визначено тільки у світлі конкретних обставин справи (Проніна проти України, № 63566/00, § 23, ЄСПЛ, від 18 липня 2006 року).

Відповідно до частини третьої статті 401 ЦПК України суд касаційної інстанції залишає касаційну скаргу без задоволення, а рішення без змін, якщо відсутні підстави для скасування судового рішення.

Враховуючи наведене, колегія суддів залишає касаційну скаргу без задоволення, а оскаржувані судові рішення - без змін, оскільки підстави для скасування судових рішень відсутні.

Керуючись статтями 400, 401, 416 ЦПК України, Верховний Суд у складі колегії суддів Другої судової палати Касаційного цивільного суду

ПОСТАНОВИВ:

Касаційну скаргу ОСОБА_4 залишити без задоволення.

Рішення Лубенського міськрайонного суду Полтавської області від 26 січня 2018 року та постанову апеляційного суду Полтавської області від 29 березня 2018 року залишити без змін.

Постанова суду касаційної інстанції набирає законної сили з моменту її прийняття, є остаточною і оскарженню не підлягає.

Судді:

В. П. Курило

В. М. Коротун

М. Є. Червинська